

บทคัดย่อ

T168101

ชื่อภาคนิพนธ์ : ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการพัฒนาลูกน้อง
ของหัวหน้าแผนกในการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) สำนักงานใหญ่
ชื่อผู้ศึกษา : นายมนต์ชัย ดานุโพธิ์บริบูรณ์
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2548

การศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการพัฒนาลูกน้องของหัวหน้าแผนกการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการพัฒนาลูกน้องของหัวหน้าแผนกการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 2) เพื่อศึกษาปัจจัยภูมิหลัง และปัจจัยทางจิตสังคม (ได้แก่ สถานการณ์ในงาน และจิตลักษณะต่าง ๆ) ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการพัฒนาลูกน้องของหัวหน้าแผนก และ 3) เพื่อได้แนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมพฤติกรรมการพัฒนาลูกน้องของหัวหน้าแผนกเพิ่มขึ้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ หัวหน้าแผนกต่าง ๆ ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ รวมทั้งสิ้น 202 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลภูมิหลัง ส่วนที่ 2 แบบวัดพฤติกรรมการพัฒนาลูกน้องของหัวหน้าแผนก ส่วนที่ 3 ปัจจัยทางจิตสังคม ประกอบด้วย 2 ด้าน คือด้านสถานการณ์ในงาน (ได้แก่ แบบวัดการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากหัวหน้างานที่สูงขึ้น และ แบบวัดการเห็นแบบอย่างจากเพื่อนร่วมงาน) และด้านจิตลักษณะ ซึ่งได้แก่จิตลักษณะเดิม (แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบวัดความเชื่ออำนาจในตน และแบบวัดสุขภาพจิตดี) และจิตลักษณะตามสถานการณ์ (แบบวัดทัศนคติที่ดีต่องาน) รวมตัวแปรปัจจัยทางจิตสังคมทั้งสิ้น 6 ตัวแปร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product – Moment Correlation)

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้ คือ

1.ด้านข้อมูลทั่วไป กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 62.4 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 46.64 ปี ร้อยละ 76.7 จบปริญญาตรี ร้อยละ 70.3 มีสถานภาพ สมรสและอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 63.9 มีตำแหน่ง หัวหน้าแผนกด้านที่ไม่ใช่เทคนิค ร้อยละ 64.4 เป็นหัวหน้าแผนกระดับ 8 มีประสบการณ์ในการทำงานเฉลี่ย 22.67 ปี และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 44,580 บาท

2.ด้านพฤติกรรมการพัฒนาลูกน้องของหัวหน้าแผนกในภาพรวม และในหนึ่งด้านย่อยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ พฤติกรรมการสร้างหรือเตรียมลูกน้องให้มีความพร้อมสำหรับการเลื่อนตำแหน่ง ส่วนในอีกหนึ่งด้านคือ พฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมแก่ลูกน้อง อยู่ในระดับมาก

3.ปัจจัยทางจิตสังคมทั้ง 6 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับ พฤติกรรมการพัฒนาลูกน้องของหัวหน้าแผนก คือ การได้รับการสนับสนุนจากหัวหน้างานที่สูงขึ้น การเห็นแบบอย่างจากเพื่อนร่วมงาน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน สุขภาพจิตดี และทัศนคติที่ดีต่องาน นอกจากนี้ปัจจัยด้านภูมิหลังที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ระดับการศึกษาของหัวหน้าแผนก กล่าวคือ หัวหน้าแผนกที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท มีพฤติกรรมการพัฒนาลูกน้องมากกว่าหัวหน้าแผนกที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ผู้ศึกษามีประเด็นที่จะเสนอแนะผู้บริหารเพื่อเป็นแนวทาง ในการพัฒนาและส่งเสริมพฤติกรรมการพัฒนาลูกน้องของหัวหน้าแผนกการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ให้เพิ่มมากขึ้น ดังนี้คือ 1) ควรคัดเลือกบุคลากรดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป และมีจิตลักษณะด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ในระดับสูง คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน สุขภาพจิตดี และทัศนคติที่ดีต่องาน 2) หัวหน้างานระดับสูงควรให้การสนับสนุนทางสังคมกับหัวหน้าแผนกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นแบบอย่างแก่หัวหน้าแผนก 3) ควรส่งเสริมหัวหน้าแผนกเพื่อให้ความพึงพอใจในงานหรือมีทัศนคติที่ดีต่องานมากยิ่งขึ้น 4) ควรให้รางวัลและการยกย่องหัวหน้าแผนกที่มีพฤติกรรมที่ดีในการพัฒนาลูกน้อง และ 5) ควรมีกิจกรรมหรือโครงการที่จะพัฒนาหัวหน้าแผนกให้มีความเข้มแข็งทางด้านจิตใจ เช่น มีความเชื่ออำนาจในตน และการมีสุขภาพจิตที่ดี

ABSTRACT

T168101

Title of Research Paper : Psycho-social Factors Related to the Subordinate
Development Behavior of Section Heads at the
Headquarters of Provincial Electricity Authority (PEA.)
Author : Mr. Monchai Danuphoboriboon
Degree : Master of Arts (Social Development)
Year : 2005

The objectives of the study were the following : 1) to investigate the behavior of the section heads in developing their subordinates, 2) to find out whether the background and psycho-social factor ,i.e., work environment and psychological characteristics – were related to their subordinate development behavior, and 3) to find some ways to develop and promote the section heads' subordinate development behavior.

A questionnaire was employed to collect the data from 202 section heads at the headquarters of the Provincial Electricity Authority. The questionnaire was composed of three parts : 1) background variables, 2) measurement of the section heads' subordinate development behavior, dependent variable, 3) measurements of psycho-social factors, work environment, i.e., social support from the section heads, following a colleague's model, and psychological characteristics,i.e., achievement motivation, belief in internal locus of control, mental health, and attitude toward work. The descriptive statistics and the inferential statistics to analyze the data were percentage, mean , standard deviation, t-test, One-way Analysis of Variance, Pearson's Product Moment Correlation.

The findings were summarized below.

1.General background characteristics. About 62.3 % of the sample were male. The average age was 46.64. About 76.7% had a Bachelor's degree.

About 70.30% were married and lived with their spouses. About 63.9% were heads of non-technical sections. About 64.4% were section heads of level 8. The average year of work experience was 22.67. The average monthly income was 44,580 baht.

2. Considering each component, the section heads' subordinate development behavior as a whole was found to be at a moderate level, their behavior in preparing the subordinates for promotion to a higher position was at a moderate level while their giving social support to the subordinates was at a high level.

3. The six psycho-social factors were positively related to the section heads' subordinate development behavior at the .01 level were support from the higher-level executive, following a colleague as a model, achievement motivation, belief in internal locus of control, good mental health, and attitude toward work. Also, a background variable, the educational level, significantly related to their subordinate development behavior. That is, the section heads who had a Bachelor's degree or Master's degree had more subordinate development behavior than those whose education was below a Bachelor's degree.

Based on the findings, the researcher made the following recommendations for promoting the section heads' subordinate development behavior. 1) Those to be selected section heads should have a high level of psycho-social characteristics, i.e., achievement motivation, belief in internal locus of control, good mental health, positive attitude toward work, and education level of at least a Bachelor's degree. 2) High-level executives should give social support to section heads in order to be their models. 3) The section heads should be promoted to have a higher level job satisfaction or a more positive attitude toward work. 4) The section heads who had good subordinate development behavior should be rewarded or praised. And 5) importance should be given to promoting some psychological characteristics, such as good mental health and belief in internal locus of control among the section heads.